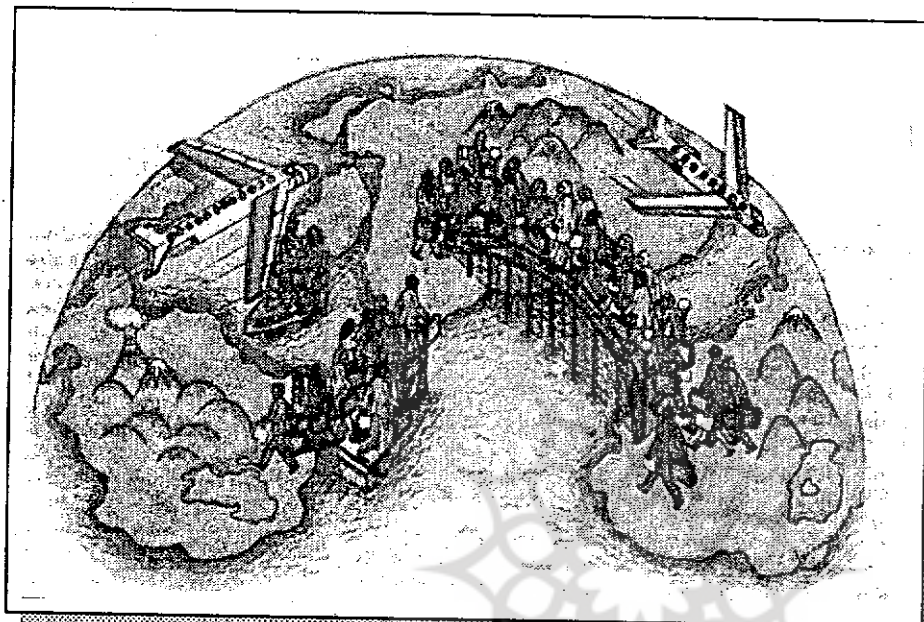

رشد سرسام آور صنعت جهانگردی

نوشته فریدون فریار

برپایه آمار سازمان جهانی جهانگردی (WTO) (۱) در سال ۱۹۹۸ نیز صنعت جهانگردی شاهد رشد بوده است. در این سال شمار مسافرانی که برای گردش به کشورهای دیگر وارد شدند (۲) به ۶۲۵ میلیون و ۲۳۶ هزار تن رسید که نسبت به سال ۱۹۹۷ (با ۶۱۰,۷۶۳,۰۰۰ تن) رشدی برابر ۲/۴٪ داشته است که همانند آهنگ رشد آن در سال ۱۹۹۷ نسبت به سال ۱۹۹۶ بوده است.

درآمد به دست آمده از جهانگردی بین‌المللی (بدون احتساب درآمد حاصل از نقل و انتقال بین‌المللی مسافر) نیز در سال ۱۹۹۸ (۴۴۴ میلیارد و ۷۴۱ میلیون دلار بود) که از آن کشورهای پذیرای جهانگردان شد و نسبت به سال ۱۹۹۷ (برابر با ۴۳۵,۹۸۱,۰۰۰ دلار) رشدی معادل ۲٪ داشته است این آهنگ رشد در سال ۱۹۹۷ نسبت به سال ۱۹۹۶ (برابر با ۰/۱٪) بوده است.

آمارهای WTO نشان می‌دهد که در ۱۰ سال میان ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۸ صنعت جهانگردی جهش بزرگی را پشت سر گذاشته و شمار مسافران میان کشورها افزایشی برابر با ۴۷٪ داشته و درآمد آن نیز به بیش از ۲ برابر (۱۰۱٪) رسیده است. جداول شماره یک این رشد را نشان می‌دهد.

همین اواخر بالاترین رشد را داشت. به هر حال به جز هوایمایی‌های کشورهای خاورمیانه و آفریقا که حاکی از رشد ناچیزی در ترافیک هوایی است، ترافیک دیگر مناطق همچنان به رشد خود (البته پایین تر از سال ۱۹۹۷) ادامه می‌دهند.

در سال‌های ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۴ میانگین افزایش درآمد از جهانگردی از صدور جهانی خدمات بازرگانی پیشی گرفت. در سال ۱۹۹۷ درآمد حاصل از جهانگردی کمی بیش از ۸٪ بیش از کل

پروازهای بین‌المللی منظم در سراسر جهان (داخلی و خارجی) و هم برای پروازهای بین‌المللی، یک درصد افزایش یافته است.

البته این رشد نسبت به سال ۱۹۹۷ افت چشمگیری دارد، زیرا سال ۱۹۹۷ نسبت به سال قبل (۱۹۹۶) ۷٪ رشد و نسبت به ۵ سال گذشته ۸٪ رشد داشته است. کاهش پروازها بازتاب سقوط اقتصادی در آسیای جنوب شرقی است که یک سوم ترافیک هوایی را از آن خود کرده بود و تا

جدول یک - آمار مسافران ورودی و درآمد کشورهای جهان از جهانگردی بین‌المللی در ده سال ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۸

۱۹۸۹	۱۹۹۰	۱۹۹۱	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶	۱۹۹۷	۱۹۹۸
۴۲۶	۴۵۸	۴۶۴	۵۰۳	۵۱۹	۵۵۰	۵۶۵	۵۹۷	۶۱۱	۶۲۵
۸/۰۲	۷/۴۵	۱/۲۵	۸/۴۹	۳/۱۲	۶/۰۵	۲/۷۳	۵/۴۹	۲/۳۹	۲/۳۷
۲۲۱	۲۶۹	۲۷۸	۳۱۵	۳۲۴	۳۵۴	۴۰۵	۴۳۶	۴۳۶	۴۴۵
۸/۳۱	۲۱/۵۴	۳/۲۱	۱۳/۵۲	۲/۸۵	۹/۲۳	۱۴/۴۴	۷/۵۲	۰/۰۹	۲/۰۱

* اعداد روند شده‌اند.

سفرهای هوایی

آمارهای مسافرت‌های توریستی که از سوی «ایکائو» (ICAO) (۳) (سازمان جهانی هوایمایی کشوری) انتشار یافته گواه رشد در صنعت جهانگردی است. برپایه آمارهای اولیه سازمان یاد شده، برای سال ۱۹۹۸، ترافیک هوایی، هم برای

جدول دو - درآمد جهانگردی در مقایسه با صادرات جهانی کالا و خدمات بازرگانی ۱۹۹۵-۱۹۹۷

تغییرات سالیانه (درصد)			ارزش (میلیارد دلار)			
۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	
۳	۴	۲۰	۵/۲۹۵	۵/۱۲۵	۴/۹۱۵	صدور کالا
۲	۶	۱۵	۱/۲۹۵	۱/۲۷۰	۱/۲۰۰	خدمات بازرگانی
۱	۷/۵	۱۴/۵	۴۳۶	۴۳۶	۴۰۵	درآمد از جهانگردی

ظرفیت هتل‌های جهان

در سال ۱۹۹۷ وجود تقریباً ۲۹ میلیون تخت در هتل‌های جهان برآورد شده است. به دلیل مشکلات روشن نبودن و پایین بودن کیفیت‌روشهای آمارگیری که هنوز وجود دارد، دسترسی به آمار دقیق در این زمینه دشوار است. میان سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۷ ظرفیت جهانی برای اقامت که با تعداد تخت‌ها بیان می‌شود یک افزایش هفتاد و هشت درصدی داشته، که میانگین رشد سالیانه آن ۳/۵٪ می‌شود. (از ۱۶ میلیون تخت به ۲۹ میلیون تخت رسیده است). بیشترین رشد در ظرفیت اقامت‌گاه‌ها مربوط به کشورهای آسیای جنوبی و اقیانوس آرام با افزایش ۵ میلیون و نهصد هزار تخت میان سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۷ بوده است.

کمترین نرخ رشد در این مورد از آن قاره‌های اروپا و آمریکا بوده است. به طور مطلق هنوز اروپا دارای بیشترین شمار تخت (با ۳۹٪ جهان در سال ۱۹۹۷) است و به دنبال آن آمریکا (۲۲٪) و آسیای جنوبی و اقیانوس آرام (۲۳٪) قرار دارند.

در سال ۱۹۹۷ چهار و سه کشور زیر دارای ظرفیت تخت به میزان بیش از یکصد هزار بوده‌اند:

اتریش - آرژانتین - اسپانیا - استرالیا - آفریقای جنوبی - آلمان - آمریکا - اندونزی - انگلستان - ایتالیا - ایرلند - برزیل - بلژیک - بلغارستان - پرتغال - پرو - تایلند - ترکیه - تونس - چین - جمهوری چک - رومانی - روسیه - ژاپن - سوئد - سوئیس - فرانسه - فنلاند - کانادا - کرواسی - کره جنوبی - لهستان - مالزی - مجارستان - مراکش - مصر - مکزیک - نروژ - ونزوئلا - ویتنام - هلند - هند - یونان. میانگین اندازه هتل‌ها در کشورهایی که به طور سنتی مقصد جهانگردان هستند از اندازه‌های هتل‌ها در کشورهایی که تازه به مقصد

جدول شماره سه - ظرفیت هتل‌ها و اتاق‌ها را در قاره‌های مختلف، نشان می‌دهد.

هتل و اقامتگاه‌های مانند آن - تخت (هزار)			سهم بازار (%)			
۱۹۹۷	۱۹۸۵	۱۹۸۰	۱۹۹۷	۱۹۸۵	۱۹۸۰	
۱۱۳۷۵	۸۶۳۷	۵۲/۵	۳۹/۲	۴۷/۳	۵۲/۵	اروپا
۹۳۳۴	۶۹۳۳	۳۹/۵	۳۲/۲	۳۸	۳۹/۵	قاره آمریکا
۶۷۰۸	۱۶۹۴	۴/۷	۲۳/۲	۹/۳	۴/۷	آسیای جنوبی و اقیانوس آرام
۱۲۵	۵۲۵	۱/۷	۲/۸	۲/۹	۱/۷	آفریقا
۴۰۰	۲۵۴	۰/۹	۱/۴	۱/۴	۰/۹	خاورمیانه
۳۱۰	۱۹۸	۰/۸	۱۱	۱/۱	۰/۸	آسیای جنوبی
۲۸/۹۵۲	۱۸/۲۴۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره چهار - شمار مسافران، درصد رشد و سهم کل از جهانگردی جهانی برای مناطق گوناگون را در سال ۱۹۹۸ نشان می‌دهد.

نام منطقه	شمار مسافران (میلیون)	تغییر نسبت به سال پیش (درصد)	سهم از جهان (درصد)
آفریقا	۲۴/۹	۷/۵	۴
قاره آمریکا	۱۲۰/۲	۱/۴	۱۹/۲
آسیای جنوبی و اقیانوسیه	۸۶/۹	-۱/۲	۱۳/۹
اروپا	۳۷۲/۵	۳	۵۹/۶
خاورمیانه	۱۵/۶	۵/۳	۲/۵
جنوب آسیا	۵/۱	۵	۰/۸
جمع	۶۲۵/۲۰۰		

جدول پنج - ۴۰ کشور سرآمد جهان از نظر شمار جهانگردان در سال ۱۹۹۸

ردیف	کشور	مسافر ورودی (۱۰۰۰ نفر) ۱۹۹۸	درصد از کل جهان	درصد تغییر
۱	فرانسه	۷۰/۰۰۰	۱۱/۲	۴/۷
۲	اسپانیا	۴۷/۷۴۳	۷/۶	۱۰/۰
۳	آمریکا	۴۷/۱۲۷	۷/۵	-۱/۳
۴	ایتالیا	۳۴/۸۲۹	۵/۶	۲/۲
۵	انگلستان	۲۵/۴۷۵	۴/۱	-۰/۲
۶	چین	۲۴/۰۰۰	۳/۸	۱/۰
۷	مکزیک	۱۹/۳۰۰	۳/۱	-۰/۳
۸	لهستان	۱۸/۸۲۰	۳/۰	-۳/۶
۹	کانادا	۱۸/۶۵۹	۳/۰	۷/۹
۱۰	اتریش	۱۷/۲۸۲	۲/۸	۳/۸
۱۱	آلمان	۱۶/۵۰۴	۲/۶	۴/۲
۱۲	جمهوری چک	۱۶/۳۲۵	۲/۶	-۳/۰
۱۳	روسیه	۱۵/۸۱۰	۲/۵	۳/۰
۱۴	مجارستان	۱۴/۶۶۰	۲/۳	-۱۵/۰
۱۵	پرتغال	۱۱/۸۱۰	۱/۹	۱۶/۰
۱۶	یونان	۱۱/۰۷۷	۱/۸	۱۰/۰
۱۷	سوئیس	۱۱/۰۲۵	۱/۸	۴/۰
۱۸	هنگ کنگ	۹/۶۰۰	۱/۵	-۷/۷
۱۹	ترکیه	۹/۲۰۰	۱/۵	۱/۸
۲۰	تایلند	۷/۷۲۰	۱/۲	۶/۹
۲۱	مالزی	۶/۸۵۶	۱/۱	۱۰/۴
۲۲	هلند	۶/۱۷۰	۱/۰	-۷/۶
۲۳	بلژیک	۶/۱۵۲	۱/۰	۱/۹
۲۴	ایرلند	۶/۰۷۳	۱/۰	۹/۳
۲۵	آفریقای جنوبی	۵/۹۸۱	۱/۰	۱۰/۰
۲۶	سنگاپور	۵/۶۰۰	۰/۹	-۱۴/۳
۲۷	اندونزی	۴/۹۰۰	۰/۸	-۵/۵
۲۸	آرژانتین	۴/۸۵۹	۰/۸	۷/۰
۲۹	تونس	۴/۷۰۰	۰/۸	۱۰/۳
۳۰	جمهوری کره	۴/۲۵۰	۰/۷	۸/۸
۳۱	کرواسی	۴/۲۰۰	۰/۷	۹/۵
۳۲	ژاپن	۴/۱۰۰	۰/۷	-۲/۸
۳۳	استرالیا	۴/۰۱۲	۰/۶	-۷/۱
۳۴	مصر	۳/۷۶۶	۰/۶	۳/۰
۳۵	عربستان سعودی	۳/۷۰۰	۰/۶	۲/۹
۳۶	مالتا	۳/۵۹۰	۰/۶	-۰/۶
۳۷	پرتوریکو	۳/۲۵۵	۰/۵	۰/۲
۳۸	مراکش	۳/۲۴۱	۰/۵	۵/۵
۳۹	برزیل	۳/۱۳۵	۰/۵	۱۰/۰
۴۰	رومانی	۳/۰۷۵	۰/۵	۴/۰
	جمع ۴۰ کشور	۵۳۸/۵۷۱	۸۶/۱	۲/۳
	جمع کل جهان	۶۲۵/۲۳۶	۲/۴	۱۰۰/۰

جهانگردان تبدیل شده‌اند، کوچک‌تر است زیرا عمر بسیاری از هتل‌های کشورهای قدیمی‌تر از لحاظ جلب جهانگرد به زمانی برمی‌گردد که هتل‌ها در مقیاسی بسیار کوچکتر از امروز ساخته می‌شد. (جدول شماره سه ظرفیت هتل‌ها و اقامت‌گاه‌ها را در قاره‌های مختلف نشان می‌دهد.) در مورد ایران که از نظر تقسیم‌بندی WTO جزو کشورهای جنوب آسیا قرار دارد آمار هتل‌ها تنها تا سال ۱۳۷۵ (۱۹۹۶) (۷) موجود بوده و آمار جدیدتری در دست نیست. (در مورد آمار هتل‌های ایران مطلبی تحت عنوان «جهانگردی، منبع درآمد لایزال قرن ۲۱» در شماره ۷۸ همین ماهنامه چاپ شده که علاقمندان را به آن ارجاع می‌دهیم.)

سهم بازارهای منطقه‌ای

در سال مسیحی گذشته (۱۹۹۸) ۶۲۵,۲۰۰,۰۰۰ جهانگرد به کشورهای دیگر سفر کرده‌اند. که نسبت به سال ۱۹۹۷ افزایشی برابر ۱۲۴,۰۰۰ نفر داشته، که این رشد در سطح جهان برابر با ۲/۴٪ است. جدول شماره چهار شمار مسافران، درصد رشد و سهم کل از جهانگردی جهانی برای مناطق گوناگون را در سال ۱۹۹۸ نشان می‌دهد.

جدول مزبور نشان می‌دهد که اروپا با ۶۰ درصد مسافر ورودی بالاترین سهم و جنوب آسیا با ۰/۸٪ (کمتر از یک درصد) کمترین سهم را از آن خود کرده‌اند.

در سال ۱۹۹۸ درآمد بدست‌آمده از جهانگردی جهانی ۴۴۴ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار بود، که با افزایش ۸۷ میلیارد دلار، ۲٪ نسبت به سال ۱۹۹۷ رشد داشته است. این مبلغ بدون احتساب درآمدهای به دست آمده از حمل‌ونقل بین‌المللی بوده است.

جدول شماره ۵، آمار کشورهای را که بالاترین میزان جهانگرد را داشته‌اند، به تفکیک ورودی، تغییر نسبت به سال ۱۹۹۷ و سهم هر یک را از کل جهان نشان می‌دهد. این ۴۰ کشور

۸۶/۱٪ از جهانگردان ورودی را از آن خود کرده‌اند. ۱۲/۹٪ بقیه از آن دیگر کشورهای جهان است.

در این جدول جهانگردانی که وارد کشور دیگر شده و بازدید یکروزه بدون اقامت شبانه داشته‌اند به حساب آورده نشده‌اند (۵).

از این نظر فرانسه همچنان رتبه یکم است و ۱۱/۲٪ مسافران ورودی را از آن خود کرده است. در بین این کشورها لهستان از مقام بیست و هفتم در سال ۱۹۹۰ به مقام هشتم رسیده و چین از مقام دوازدهم در همان سال (۱۹۹۰) به مقام ششم در سال ۱۹۹۸ رسیده است.

این ۴۰ کشور ۸۷/۴٪ از درآمد کل جهان را از آن خود کرده‌اند و (۱۲/۶٪) از آن بقیه کشورهای جهان است. (درآمد حمل و نقل بین‌المللی به حساب نیامده است) ایالات متحده آمریکا ۱۶/۱۷٪ درآمد کل جهان را از آن خود کرده و همچنان رتبه یکم از نظر درآمد جهانگردی را دارا

است.

از نظر درآمد لهستان از رتبه ۶۵ در سال ۱۹۹۰ به رتبه یازدهم در سال ۱۹۸۸ رسیده است. طی ده سال گذشته چین نیز از رتبه بیست و پنجم به هفتم و ترکیه از رتبه بیست و یکم به دوازدهم رسیده‌اند.

آخرین آمار WTO در باره ایران مربوط به سال ۱۹۹۷ است که مسافران ورودی را در این سال ۴۷۶ هزار نفر و در سال ۱۹۹۶ معادل ۴۶۵ هزار نفر اعلام کرده است. درآمد به دست آمده در سال ۱۹۹۷ معادل ۱۶۸ میلیون دلار بوده که نسبت به سال ۱۹۹۶ (۱۶۵ میلیون دلار) ۱/۸٪ رشد داشته است (۶).

ایران هنوز راه بسیار درازی را برای رسیدن به جایگاه شایسته در صنعت جهانگردی جهانی در پیش دارد. به گفته معزالدین، معاون وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در امور سیاحتی و زیارتی (در اسفند ماه گذشته)، «ایران هفتادمین کشور جهان

از نظر جهانگردی است.» (۷)

پانوش‌ها:

- ۱- WTO کوتاه شده World Tourism Organization است. آمارها و نمودارهای این نوشته‌ها همگی از WTO هستند.
- ۲- بر پایه تعاریف WTO آمار مسافر ورودی و یا ورود (Arrival) شمار کسانی که عملاً به یک کشور وارد شده‌اند نیست. یک شخص می‌تواند از یک کشور چندین بار در سال بازدید نماید و هر بار آن به یک ورود تازه اطلاق می‌شود. هم‌چنین ممکن است یک شخص طی یک سفر که از کشور خود خارج می‌شود به چندین کشور دیگر وارد شود که هر یک از آن‌ها نیز یک ورود تازه به حساب می‌آید.
- ۳- ICAO کوتاه شده International Civil Aviation Organization است یعنی سازمان جهانی هواپیمایی کشوری.
- ۴- از نظر تقسیم بندی WTO: آسیای جنوبی شامل ایران، بحرین، بنگلادش، بوتان، پاکستان، سری‌لانکا، مالدیو، نیال و هندوستان است.
- خاورمیانه شامل کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، عراق، لیبی، یمن، مصر، اردن، سوریه و لبنان است.
- ۵- بر پایه تعاریف WTO اینگونه مسافران را Same-Day Visitor می‌گویند یعنی تاریخ ورود و خروج او همانند است یعنی همان روزی که وارد شد همان روز خارج می‌شود و شب را در اقامتگاههای خصوصی یا همگانی نمی‌گذراند.
- ۶- آمارهای ۱۹۹۸ (۱۳۷۷) در باره جهانگردی ایران از سوی منابع داخلی نیز هنوز در دسترس نمی‌باشد.
- ۷- روزنامه قدس، ۱۷ اسفند ۱۳۷۷ (البته ظاهراً از نظر شمار مسافران ورودی)

برای شما که به نشریه خودتان علاقمندید

داشتن گنجینه‌ای از شماره‌های قبلی ماهنامه گزارش را توصیه می‌کنیم. با پوزش، دوره‌های اول و دوم موجود نیست.

از شماره ۵۱ الی ۶۱	دوره پنجم	از شماره ۲۶ الی ۳۷	دوره سوم
از شماره ۶۲ الی ۷۴	دوره ششم	از شماره ۳۸ الی ۵۰	دوره چهارم
	از شماره ۷۵ الی ۸۶	دوره هفتم	

لطفاً برای دریافت هر دوره مبلغ ۴۰۰۰۰ ریال به حساب جاری ۱۸۸۸/۱۰ عهده بانک صادرات کد ۷۹۰ شعبه نبش گلزار (قابل واریز در همه بانکها) پرداخت و قبض آنرا همراه با مشخصات دوره‌های درخواستی و نشانی کامل به دفتر مجله گزارش، تهران صندوق پستی ۵۴۶۷-۱۴۱۵۵ ارسال دارید. توجه برای خارج از کشور ارسال هر دوره ۶۰۰۰۰ ریال هزینه پستی به همراه دارد.